Ч. 130 (11.098). Львів, середа 15. червня 1927. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Реванш.

Львів, 12. червня 1927.

Здавалося, що варшавський атентат приспішить назріваючий здавна конфлікт між СРСР і бльоком західних держав під проводом Англії, здавалося, що він остаточно урве нитку нервового напруження, що дріжала останніми часами не лише над усею Европою, але й над цілою земною кулею, здавалося, що стріли молоденького адепта російського монархізму сповнили ролю меча Дамокля, який перетяв ту нитку і розкрив перед людством страхітливі перспективи крівавої пожежі. Та це так лише здавалося в першій хвилині. Першого дня тільки зважувався дехто рівняти майбутні наслідки варшавського атентату з наслідками бамбового замаху в Сараєві. І перша нота СРСР в справі вбивства була стилізована в такому дусі, що можна було з неї передбачувати як не бурю, то бодай крайнє загострення не тільки польсько-більшовицьких, але ще більше англьо-радянських відносин. Нині про ніяку бурю, зокремаж про польсько-радянський конфлікт уже й казати не приходиться.

Польща зробила все, що було можливе, щоби дати СРСР сатисфакцію за доконаний на її території атентат. Президент вислав телеграфічно заяву співчуття на руки голови ВЦВК-ту Калініна, а міністр закордонних справ Залєський також на руки Наркома закорд. справ СРСР. І Калінін і урядуючий заступник Чічеріна Літвінов відповіли на це телеграфічно подякою по кількох днях, тобто тоді, коли познайомилися з подробицями атентату. Польський уряд перевів цілий ряд арештувань серед російських монархістів, що проживають як емігранти в Польщі, щоби переконатися, чи не вийшла від них ініціятива до атентату. А у своїй ноті, що була відповідю на ноту СРСР у справі вбивства, виявив дуже далекойдучу готовість дати відшкодування родині вбитого посла Войкова, коли цього забажає СРСР, а все те тому, щоби „дати вияв своїм правдивим почуванням та інтенціям“ і щоби „зменшити кривду“, що стрінула родину покійного.

Видно, що все те зробило помітне враження на уряд СРСР, коли він почав шукати собі сатисфакції коротшою, не дипльоматичною дорогою. Виходячи зі становища, що як варшавський вдатний атентат, так і численні інші невдатні, чи щойно підготовлювані атентати є ділом російських монархістів, які знов є знаряддям у руках Англії, уряд СРСР рішив пімстити свою втрату на монархістах і до того політичних вязнях, що сидять у тюрмах СРСР. Ось вчерашні ранні телеграми принесли вісти про те, що у відплату за Войкова уряд наказав розстріляти 20 політичних вязнів-монархістів без суду. Цей вчинок теперішніх правителів СРСР викликав у цілій Европі велике враження. Найзамітніше те, що навіть уся німецька преса, а в тому й та, що ще вчора стояла беззастережно на становищі політичної кооперації зі СРСР, кидає по тій екзекуції громи на червоних диктаторів. В головах західньо-европейських політиків а також і в головах їх німецьких товаришів усіх напрямків, за винятком комуністів, не може ніяк поміститися те, що можна в нинішніх часах розстріляти аж 20 людей без суду. Особливож гостро атакують за те більшовиків німецькі націоналісти. Вони твердять, що таким своїм актом терору більшовики ослабили значно своє становище у конфлікті з Англією.

Та не важне в даному випадку те, чи більшовики ослабили чи не ослабили своє становище у конфлікті з Англією, а важне те, якими засобами вони в силі боротися з тими, кому варшавський атентат приписують. Останній акт масового терору над 20 безборонними політичними вязнями воскресив перед світом ті страшні часи военного комунізму, коли масово розстрілювано тисячі і сотні тисяч безборонних і нераз невинних людей. І хоч часи ті минули давно, то всеж їх рецедива може нагрянути на всю країну СРСР кожної хвилини. Теперішній акт червоних диктаторів Кремлю треба вважати саме проявом такої рецедиви, бож екзекуція до тих 20 не обмежилася, вона з усіми її страхіттями прокотиться через усю територію СРСР і вже напевно котиться. Засліплення і фанатизм пхають більшовиків на дуже небезпечний і ховзкий шлях, затирають у них всяке почуття права, всякі ріжниці та межі між винними і невинними.

Здавалось, що страхіття военного комунізму скоро не вернуть, здавалось, що навіть комуністичні чекісти вже ситі людської крови, тимчасом дійсність показує що інше. Показує саме тоді, коли партія розпоряджає величанським державним апаратом, коли розпоряджає мілітарною силою, коли має для своїх послуг і для береження себе цілу армію вірних слуг ДПУ (чека), коли повинноб їй залежати на вщіпленні почуття права і правопорядку в усіх своїх громадян. Нелєгальні політичні установи уживають терору, вбивають скрито, але вбивають тих, що є в їх понятті насильниками, що розпоряджають величезним апаратом сили для насильства, і їх можна політично оправдати, хоч не можна оправдати морально, бо всякий терор є зло, а тим більшим злом є скритовбивство. Та коли без суду масово розстрілює своїх безборонних, бо увязнених ворогів і до того ворогів цілком безсильних влада, що розпоряджає величанським апаратом сили, то це вже не лише некультурно, не лише неморально, але просто дико. А тим більше дико виглядає воно тоді, коли це діється в державі, що зве себе соціялістичною, що вважає себе упорядкованою. Чого можна в такій державі вимагати від поодиноких малосвідомих, або неосвідомлених, словом малокультурних громадян, як можна навчити їх шанувати життя людини, коли представники правлячої еліти допускаються на очах усіх грубого насильства, коли законодавці не шанують самі своїх же законів, коли на позбавлення життя цілих двох десяток людей не шукають ніякої іншої причини як низького почуття помсти.

Цей останній акт масового терору теперішніх резидентів Кремлю над безборонними і до того окайданеними нимиж людьми є доказом не їх сили а безсилля.

Соймові вибори недалеко?

Підготовка польських партій.

Всі знаки на землі і на небі вказують, що соймові вибори вже недалеко. Польські партії роблять передвиборчі настрої. Опортуністична ППС. перейшла до гострої опозиції до уряду, щоби здобути собі симпатії мас. Одночасно на східно-галицькому терені розпочала вона вічеву акцію, звернену ніби то проти куріяльної виборчої ординації до громад, а в дійсности є це організаційна акція з огляду на недалекі вибори до сойму. „Визволеніе“, що сповняло вірно ролю чури у всесильного марш. Пілсудського, теж заповіло перехід до опозиції з огляду на близькі вибори. „Стронніцтво Хлопске“ Бриля і Домбського відбуло свій конгрес у Варшаві, щоби переглянути свої боєві ряди напередодні виборів. Консолідується теж урядова „Партія Праці“, розїзджає по всім усюдам Вітос, переводить консолідацію своїх рядів реакційна правиця.

В „С л о в - і П о л ь с к - і м“ забирає в тій справі голос махер від „організацій народових“ безсмертний М. Прушинський і розглядає аргументи за і проти близькости соймових виборів.

„Кілька аргументів — твердить він — промовляє за тим, що вибори будуть вже в осени ц. р. Уряд бажав би перевести їх негайно по жнивах, які заповідаються середньо, а без огляду на те, який буде їх вислід, корисним для уряду є робити вибори зараз по них, а не перед переднівком.“

Також використання закордонної позички і звязаного з нею оживлення будівельного руху, промислу, торговлі і ремесла, — є моментом пригожим для уряду. Підвишка урядничих платень настроїть бюрократію на тон, прихильний урядові. На соймовій арені легко дійде до конфлікту між партіями і урядом, а тоді розвязання сойму неминуче. Вкінці після закінчення громадських виборів уряд зможе зорієнтуватися щодо своїх впливів у масах. Громадські вибори є тільки заспівом до соймових.

Всі ці познаки повинні заставити нас до живої організаційної акції, щоби розписання соймових виборів не застало нас непідготованими до їх переведення.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Через пястівські окуляри.

Останній *„Пяст“* (з 12. ц. м.) на чоловому місці приносить статтю В. Вітоса під написом: „Мої спостереження у Малопольщі всходній“ (себто у Сх. Галичині). На дуже мінорний тон настроєні спостереження пястівського ватажка.

В останніх виборах до сойму віднесли пястівці перемогу на терені Сх. Галичини, головно ізза неучасти українців у виборах. Ввели вони тоді до сойму також кількох „угодових русинів, що мало на той час велике міжнародне значіння для держави“. За кілька літ ситуація змінилася основно. Подібний успіх уже не повториться, „бо українці візьмуть участь у виборах“. Взагалі в Сх. Галичині богато змінилося. Українці починають двигатися з упадку. Українське населення не лише є в більшости майже у всіх повітах, але

„має й велику національну свідомість, політичне вироблення і почуття солідарности. Воно має традицію галицького сойму і віденського парляменту, має вироблених тими політичними установами провідників, защеплену ненависть до всього, що польське, поглиблену ще недавньою боротьбою, веденою під кличем державного усамостійнення й усунення польського панування“.

До тогож українці є політично і суспільно майже суцільною масою“.

„Ту масу становить селяни, міщани є нечисленні, хоч їх відсоток постійно зростає. Інтелігенція працює зі селянином і над селянином незвичайно жертвенно і ревно, але й кермує ним неподільно. Не є це акція оборонна, як давніше (за часів всевладности Вітоса! — Ред.), але боротьба, ведена в кожній ділянці для осягнення нових здобутків, розуміється — довершуваних на польському стані посідання“.

На якому „стані посідання“ поляків українці осягають свої здобутки, — п. Вітос не говорить. Стверджує тільки, що ведеться в Сх. Галичині глуха, завзята і невблагана боротьба. Повинні її виграть поляки, бо вони мають власну державність, весь адміністраційний апарат у своїх руках, маєткову перевагу, міські середовища і матеріяльні добра.

Однак біда в тому, що дідичі позбуваються землі не лише в польські руки, але й жидівські, а навіть українські. Також — на думку Вітоса — заломилася політична лінія, так гармонійно намічена ним і ведена на спілку з Гломбінськими, Грабськими і Прушинськими. Відсунений від влади Вітос запримітив, що

„політична лінія, приноровлювана там особливо в останніх часах, є для польського населення зовсім незрозуміла, а одночасно компромітуюча і шкідлива. Компромісове становище й уступки без причини і потреби перед претенсіями уважають українці слабістю уряду, а це спричинює ще більшу зухвалість і легковаження держави та її органів. Касування польських шкіл або їх українізування (видно, що Вітос є поважно недужий, коли виписує такі нісенітниці! — Ред.) витворює серед населення пересвідчення, що поляки самі признають, що не мають тут чого шукати, а польське населення вводить це в стан огірчення і непевности, що межує з розпукою“.

Ми булиб і не знали, що уряд якісь уступки робить українцям, якби нам того був не сказав затривожений Вітос. Чи не уступкою є розписання громадських виборів на основі старої, куріяльної виборчої ординації для громад? Чи з того приводу є огірчене польське населення, що не може виконувати безоглядної диктатури над величезною українською більшістю, як було на протязі останніх девяти літ?

Присіла й польська бюрократична інтелігенція, що йшла на мотузку Вітосів, Грабських і Прушинських і не знає, на яку ногу ступити. А наслідок того нібито такий, що пропадає те, що було створене в останніх літах.

„Тому стид палить і біль пронизує, що у к р а ї н ц і, р а д я ч и с о б і с а м і, в богатьох ділянках перевисшили нас на цілі літа. Видно, що там розуму і відповідальности є далеко більше“.

Польський міський елемент теж не зовсім свідомий своїх обовязків, а крім того він розбитий.

„З того короткого і неповного зіставлення наглядних фактів видно, що український табор стоїть одностайний, сконсолідований, ворожо проти держави настроєний (як зручно цькує п. Вітос! — Ред.), що в розгоні йде вперед, майже не стрічаючи труднощів (справді? — Ред.), не думаючи про ніяку угоду ані про компроміс, що польське громадянство не становить достаточної відпорної сили, а його енергію і зусилля ломиться і нівечиться, що з дня на день тратить зі своїх основ і вартостей, що занадто рахує на державну поміч і часто тим обманює себе, що його суспільна структура робить його слабим у порівнанні з одноцілим українським громадянством“.

Якіж висновки з того? Або треба „може в найдальшій перспективі приготовитися на втрату тої країни для держави“, або рішитися на політику, яка втрималаб Східну Галичину при Польщі. З тією метою требаб скінчити з „нерістуючими! —

Ред.) уступками і фабрикацією українських угодових партій (хлібоїдів усякої масти! — Ред.).

„Життя доказало, що фабрикація тих угодових українських партій є ошукуванням самого себе".

Як бачимо, то Вітос, батько хлібоїдщини і творець деморалізації на східно-галицькому ґрунті, перший зневірюється в своє діло.

Головною метою поляків повинно бути втримання землі в польських руках. Навіть один адвокат і то жид-сіоніст у розмові з Вітосом мав зазначити: „Правління так виконуване мусить довести до відірвання цеї країни від Польщі". Тому радив за всяку ціну далі провадити кольонізацію Сх. Галичини мазурами. На перепоні тому стоять нібито польські дідичі. Мовляв, на сході панує загальне пересвідчення,

„що коли Польщі мається там запевнити будуччину, то та каста повинна бути вирвана з корінем, щоби й сліду по ній не лишилося, а її місце повинен заняти польський хлоп. Там (себ-то у Сх. Галичині) можна рахувати тільки на себе, а будуччину держави оперти на тих, що є здатні до життя і праці".

Так представляються справи у Сх. Галичині через окуляри пястівського ватажка. Болить його дуже, що український нарід ще живе і двигається з упадку без дозволу п. Вітоса. Так представляється „солідарність польських й українських хлопів", яку голосять польські хлопські партії, а за якими тепер підтягають наші доморослі соціялісти.

За українську православну церкву.

I. Український Православний Церковний Зїзд у Луцьку в днях 5—6 червня 1927.

(Звідомлення.)

(Від власного кореспондента.)

(Продовження.)

I. Реферат: *„Сучасний стан церковно-релігійного життя українського православного населення в Польщі"* — референт д-р А. Річинський. Короткий зміст:

У Польщі живе три міліони православного населення та істнує 1300 православних „парафій" — як кажуть наші православні земляки. З того на Волинь припадає 750 парафій (майже всі до одної чисто українські), на Полісся 298 (українських 180), на Холмщину 60. Так отже українських — рахуючи по приналежному населенню — парафій є 900—1000, решта — це парафії білоруські і дрібка російських. Відсоткове відношення таке: українці творять у Польщі дві третини православних або 70 відс., білоруси 28 відсотк., росіяни 1½ відс., ½ відс., православні Поляки та ін. З такого відношення випливають ясно два факти: 1) що православна Церква в Польщі є ріжноплемінна і 2) що чисельно на першому місці стоять у ній українці. З тих теж фактів виринає питання, хто є субєктом, а хто обєктом церковного життя у православій Церкві в Польщі? І ось сам офіціяльний орган православної митрополії у Варшаві, „Воскресное Чтеніе" (з 27. II. 1927) стверджує залежність Православної Церкви в Польщі від російського епіскопату. Російський епіскопат поклав у принціп порабощення через себе прав. церкви, аби не допускати до виявлення в ній своєрідних питомих місцевих познак: мови, архитектури, тощо. Тойже офіц. орган митрополії утотожнює поняття „православний" і „русскій"; виходить, наче істнує у Польщі виключно якась російська релігія. Прелеґент цитує велику силу ріжних авторитетних голосів із поважної польської преси, стверджуючих російський і русифікаторський характер Прав. Церкви в Польщі. У внутрішньому церковному житті панує единовластя митрополита. Немає навіть спроб порозуміння з мирянами. Вводиться принціп абсолютизму навіть усупереч канонам (нпр. досмертність володіння митрополита не є обмежена жадними увагами про можливість такої його поведінки, що зробилаб його неможливим на митроп. престолі). Але тут маємо до діла не тільки з абсолютизмом одиниці, але ще й із диктатурою кліки. В імя панування тієї кліки є фаворизовані особи, що не тільки не мають права до вищих єрархічних становищ своїм недостаточним віком, але й сумнівною приналежністю до православія (наводить конкретні приклади). Ця кліка хозяйнує як хоче. Запанувала в церк. житті повна сваволя, яка доводить вірних до відпадання від Церкви (Дубенщина, Кремінеччина). Стихійно росте серед народу невдоволення з приводу невідповідних осіб на духовних посадах і з приводу ганебної господарки церковним майном. Від 5-ти літ 760 парафій на Волині не має свого епископа. Він сидить у Варшаві а паства є без свого пастиря всупереч канонам, просьбам вірних та розумовим арґументам авторитетних громадян доброї волі і віри. Церковна влада порвала всякий духовний звязок з народом. Зате створюється нпр. карикатуральну посаду „референта" для українських церковних справ при митрополії. Деж є епископи, які чейже найкраще повинні самі знати ті справи на основі власного щоденного досвіду? Просто скандальні відносини панують в обсягу розводових процесів. Вище духовенство (еп. Антоній Симон) отверто з проповідниці організують протиукраїнську кампанію. Повітові протоєреї, це агентури РНО. (Русское Національное Обединеніе). Вони займаються такими речами, як видавання летючок, що опльовують український нарід. Сільське духовенство — дуже нещасне. До Орґанізаційного Комітету зголошувалися десятки священиків, готових навіть на *sui generis* церковну революцію в імя збереження Церкви і віри від дальших знущань. Але більша частина нижчого духовенства хитається між молотом і ковалом: з одного боку натиск народньої стихії, з другого терор духовної влади. Є ще третя частина нижчого духовенства — як явний уже ставленник певних політичних кол. Дяківство на положенні наймитів у відношенні до попа. Брацтва не мають затверджених статутів. Так зв. місіонарські комітети істнують для боротьби з українським рухом. У школі наука релігії відбувається у російській мові, а шкільні години Закону Божого є лекціями старославянщини. — Такий стан є настільки милий нинішнім церковним володарям, що вони хочуть петрифікувати його. Митрополія виробила без порозуміння зі священиками т. зв. „статути"; щастя, що міністерство віроісповідань досіль не затвердило їх. Ясно, що така ситуація довела до виступів спротиву. Почалися торги з митрополитом. Декотрі посли й сенатори, певні українські кола у Варшаві („Духовна Бесіда", „Духовний Сіяч"), окремі діячі з місць — усіх сил добували, аби вплинути на зміну режіму безпосередніми розмовами — і всі розчарувалися, бо конкретних наслідків не було. З хвилиною повстання РНО Митрополія заговорила з українцями вже таким тоном, який виключав усяку розмову. Духовники почали навіть вести збірки на користь Миколи Миколаєвича. В церкву вноситься поволі момент боротьби не лише національної, але й соціяльної, бо явна реакційність церковного правління обурює почуття демократизму й справедливости суспільної. Тимчасом митрополія вдає аполітичну невинність: коли післятравневий уряд перестав підтримувати митрополита в його русифікаторській політиці, то „Воскр. Чтеніе" підняло крик, що це уряд втягає Церкву в політику! — Скрізь сумно. Та є промінь надії. Церковна справа зачепила вже глибоко за душу народу. Геть усі зацікавилися церковними справами. Це зацікавлення само вже є гарантією успіху боротьби за оздоровлення Церкви. Але цю боротьбу треба повести орґанізовано. Мусимо вибрати нині комітет, що складався би з представників усіх повітів з українським населенням православного віроісповідання і цей комітет згідно з принятими на цьому зїзді резолюціями і вказівками поведе боротьбу за наші національно-церковні права! (Прелеґент відчитує розолюцію. Коли кінчив — зривається буря оплесків, яка переходить у довгу невмовкаючу овацію.)

Дискусія. — Камінський (селянин із Дубна) радить вибрати комітет, що зреняв би від митрополита владу над усіма церковними справами. Пос. Хруцький: Діяльність церковної влади є антиканонічна і незгідна з духом православія. Митрополит впав в одну скрайність (відсунув мирян), тут чуємо голос із другої скрайности (хоче правити церквою без епископів!) Епископат вступив на шлях автократії, противний принціпам православної Церкви, — треба його з того шляху завернути. Раєвський: Комітет має мати функції українізації Церкви. Синюк: „Распутіновщина і Гапонівщина панує далі..." Пос. Назарук: Доклад неповний, бо нема в ньому актів із Холмщини і Підляша. Дроздівський: „Комітет має бути ґенеральним штабом, а

Г. БРАСЮК 8

В ПОТОКАХ.

(Продовження.)

Він метушивсь по хаті, жестикулював, в той час, як жінка на його злякано позирала.

Сусіди переглянувшись, мовчки вийшли.

— Да-а... В Самойла щось не всі вдома.

— Я аж злякався, як побачив його голеним.

— А яке городить!...

— Та... це можна було знати, ще скоро він пішов у той тіятер.

* * *

В неділю вдало пройшла вистава. Сергій був подвійно задоволений.

В антрактах на сцену із залі долітали згуки пяніна. „Грає Кручевецька"! — переказували актори.

Присутність Олі схвилювала Сергія...

Проте ні в антрактах, ні після вистав не підійшов побачитися з нею. Яке йому діло до всяких міщанок. Він чоловік праці й ніколи займатись флиртом.

Задоволений собою, що видержав характер, він був тієї думки, що й надалі в його буде тільки справа. Пізніми вечерами й ночами, коли над Манівцями розлягались дикі вигуки пісень разом з димом самогонних апаратів, в клубі відбувались бесіди, репетиції.

Отже через деякий час, немов поза Сергієвою волею, трапилося інакше.

В клубі мала відбутися співанка, а поки що Хведір Степанович виконував свої обовязки бібліотекаря.

Поруч Сергій відчинив свою музейну шафу і впорядковував експонати.

Поволі сходились співаки та читачі.

Раптом у дверях — Оля:

— Добрий вечір!...

Її розчервоніле обличчя впекло Сергія. Чого їй треба?

А десь глибше мельодійно: невже небайдужа до його?

Недбало подав руку.

Глянула прямо в очі.

— Що з вами? Ви хворий?

Сергій зніяковів:

— Та-а... Трохи!...

— То то й до мене не заглянете. А я так хотіла з вами поговорити.

В Сергія прорвалась лють:

— Чого іменно зі мною? Думаю, у вас було з ким балакати.

Оля посумніла.

Сергія дратувало. Крутить! Він її одріже раз на завжди.

— Ходім, я теж маю вам дещо сказати.

Вона слухняно пройшла до алеї.

— Товаришко, — офіційно звернувся Сергій, — про що ви хотіли зо мною балакати?

Оля спантеличилась.

— Та-а... Навіть незручно якось... Ви хворий... Дрібниця!

— Товаришко! Не люблю я крутійства. Кажіть прямо: чого ви прийшли?

Оля зальодяніла:

— Я?! Мене Хведір Степанович просив... Я маю акомпанювати на співанці...

В Сергія гадюкою скрутились ревнощі!

— Вибачте... Я нервовий... Я сам не знаю, що зо мною.

— Да, Сергіє Степановичу, я справді вас не впізнаю. Що з вами? Вам потрібно відпочити... У вас, мабуть, підвищена температура...

Сергій відчув, що її ніжна рука торкнулась чола. Його враз зігріла тепла хвиля, хотів без кінця просити у неї вибачення. Проте так само грубо промовив:

— Хочете, щоб я заспокоївся, скажіть мені прямо, про що мали зо мною балакати?

Оля випросталась і ображено заговорила:

— Я думала по-людському поговорити. А коли вам просто потрібно знати для якоїсь колекції — то прошу. Недавно в нашому селі ночував комісар. Зайшов до мене. „Обяснився" мені в любві, а за те, що я розреготалась йому в вічі — другого дня в моїй групі найшов непорядок. Обіцяв провчити. От і все. Заспокоїлись?

Вона повернулася і швидко рушила до клубу.

Момент Сергій був приглушений, потім іскра метнулась навздогін.

— Ради бога вибачте...

Стиснувши її руки, з інтимною щирістю почав оповівати про свої переживання...

Оля безжурно розреготалась на весь сад.

В цей момент з тераси її покликав Хведір Степанович.

Весело забігали Оліні пальці на клявішах, і такимиж веселими очима стежив за нею Сергій.

Загула пісня. Глухо. Мертво.

— Степан Хведорович, дозвольте мені...

Сергій усміхнувсь, енергійно махнув і бризнула повідь співу.

Хор радо виконував пісню за пісенею. Раптом тенорі зачепились і на три верстві розтягли: ге-е-ей!...

— Стій!... У вас же восьма. Спочатку.

Ге-е-ей!...

Хор розреготавсь. А дячок ще аж очі заплющив і замилувано виводив.

Біля дячка Сергій помітив Макулу.

— Ну, останній раз.

Не зводив очей з тенорів. Аж Макула знову нахабно: ге-е-ей!...

— Лір-ни-ки... проспівав Сергій в тон; як раптом на тлі співу двонув грубезний матюк, а перед Сергієвими очима викотилось двоє Макулових більм.

(Продовження буде.)

всі ми армією Його." Кличе до одностайности і солідарности. Пос. Козицький: Митрополит не буде рахуватися з постановами зізду. Що буде робити комітет, якщо його не слухатимуть? Радить зовсім зірвати з митрополією. Пос. Підгірський: Зірвати не штука, але що з того вийде? Не треба просити, а вимагати. Коли нічого не поможе, то „віра в нас єдина, бо єдина Вкраїна". Після пп. Кисілевка, Підстригача й Лайка відповів референт:

У боротьбі за права православія треба памятати, що винно тут не православіє, а винні люди. Не слід виливати з брудною водою й дитини. Надїлити комітет аж такими уповноваженнями, щоби він міг заступити митрополита — неможливо, бо це значилоб пірвати з православіям. Ламати канонів не треба, бо вони нам забезпечують повну свободу і дають можність мати в православію національну церкву. Що комітет має робити, коли митрополит не послухає?! Коли за комітетом буде стояти нарід, то хоч митрополит не послухає нас раз, не послухає другий — за третім сам нас закличе. Колиж піде на розрів, то слово матиме другий церковний зїзд. Комітет не вибірається на те, щоби його мав лише слухати митрополит: перед комітетом великі організаційні завдання.

Резолюцію принято у тексті, пропонованому референтом (резолюції будуть оголошені окремо), тапоробленo ще в ній деякі зміни, що підкреслюють вірність канонам. Демагогічні вискоки й істеричні вигуки в тому випадку вперше потерпіли поразку, а побідила тверезість і побідив розум.

(І. К—н.)

(Дальше буде.)

Не марнуйте чеків „Просвіти".

ВІДГУКИ ДНЯ.

Позаяк.

Дивно може комусь видаватися, що таке собі богудухавинне слівце, як *позаяк*, стає темою до менше чи більше невдатного фейлетону.

Але це не дивота.

В нинішні часи, коли вся Україна заслухана в наради Академії Наук над українським правописом, не від річі буде і моїх пару шагів.

Отже: Позаяк.

Колись, як я ще не ходив до школи, це слово було мені зовсім невідоме. На селі говорили „глитого" чи „через те" а в мене в хаті „понеже".

Мій батько розказував, що давними часами вживали польонізму „поневаж", але його швидко витиснуло наше українське „понеже".

З таким менш-більш поглядом на справу цього слова я пішов у школу.

Зараз у першій нормальній переконав мене учитель, що справа мається навпачно (знаменитий новотвір від слова „навпаки"!).

Учитель: Чому ти не прийшов учора до школи?

Я: Понеже в нас були гості.

Поминаючи знамените і вистарчаюче оправдання, учитель визвірився на мене як наддніпрянець на галичанина.

— „Понеже"?! А то що за слово? Ти звідки такого навчився?!...

— Мої тато так говорять!

— Твому татові можна, бо він старший чоловік і декан, але ми молоді кажемо: позаяк! Чув?! Тепер відповідж ще раз: Чому ти не був у школі?

— Поне... Позаяк в нас були гості.

— Добре! Сідай!

І відтоді я вживав „позаяк", понеже так було правильно.

Коли мої небуденні здібности і загально прийнятий звичай примусили моїх бетьків дати мене до гімназії, я був гордий, що знаю бодай одно чисто українське слово.

В першій класі воно мені якось не приходило і я не мав нагоди похвалитися ним. Аж у другій я попислся як слід.

— Позаяк мене Гнатів копає, я не можу з ним сидіти.

Учитель української мови скочив з катедри як опарений.

— Поза що він тебе копає?

— Позаяк ві...

— Позаяк, позатак, поза пліт, поза хату. Сідай, дурню, і навчися говорити.

Другої чи третьої днини мені знову прийшлося відповідати на запит учителя. Памятаючи попередню научку, я рішився на „понеже".

— Чому не написав задачі?

— Понеже мене голова боліла.

Учитель мало зі шкіри не вискочив.

— „Понеже"?... А то що? Ти думаєш, що то соборчик, або празник?! Сідай!...

Я сів, не знаючи, в чім річ. Щойно відзначаючий Копитко пояснив мені.

— Кажеться „тому, що". Так писав Шевченко, пише Франко і так маємо писати ми.

З того часу я постійно писав „тому, що" і добре виходив на тім. Навіть платили мені за писання. Думка, що „тому, що" не українське слово навіть не снилася мені.

Аж перед тижнем читаю у наддніпрянській пресі:

..„Позаяк нами не було відбуто засідання, доклад т. Н. Н. заслухано"... і т. д.

Що це знову?!...

„Позаяк" вернулося, воскресло, ожило як той мітичний фенікс.

Так є! Ожило там, над Дніпром тому, що вмерло тут над Дністром.

Тепер я збитий з пантелику. Писати „позаяк" чи ні?

Буду писати! Учителів не маю, а хочби були, то вони нині так збаламучені, що певно не знають, як властиво має бути.

До проф. Огієнка не вдаюся, бо він напевно відповів би:

„Тому, що галичани вживають полонизма „тому, що" (*iemu со*), треба писати „позаяк".

Галактіон Чіпка.

Друга більшовицька нота до Польщі.

Варшава, 12. червня 1927.

Вчора доручено польському послові Патекові ноту більшовицького уряду. В ноті сказано, що більшовицький уряд із вдоволенням приймає до відома вислови жалю польського уряду з приводу вбивства пос. Войкова та заявляє, що не може приймити предложення польського уряду в справі відшкодування для родини вбитого, а то тому, що вважає обовязком СРСР забезпечити родину свого представника, полягдого на становищі. Уряд СРСР. не може згодитися з поглядом польського уряду і не вважає вбивства індивідуальним учинком загорільця, лише одним із проявів систематичної боротьби російських емігрантів, які, спекулюючи на напруженому міжнародньому положенні, хотіли би допомогти імперіялізмові спровокувати конфлікт СРСР. із іншими державами, щоби так відбудувати царський режім. Тому вбивство з 7. червня загрожує правильним мирним взаєминам обох держав, для чого працював більшовицький уряд і пок. Войков. З тим більшим жалем звертає уряд СРСР. увагу, що польський уряд досі не звертав належної уваги на ті перешкоди, які ставули на шляху успішного розвитку взаємин обох держав, а то так, що толерував ріжні терористичні організації, які ділають на шкоду СРСР. на території Польщі. Уряд СРСР. має обильні матеріяли, що польські власти не лише толерували, але й помагали організаціям і особам, ворожим для СРСР. В найближчому часі предложиться польському мін—ству закорд. справ матеріял у тій справі. Устійнено, що вбийник Войкова є польським горожанином, сином знаного контрреволюціонера, якому польське горожанство признано після того, як покинув СРСР. Уділювання польського горожанства таким елементам обтяжує польський уряд додатковою відповідальністю за їх діяльність. Цей випадок не є відокремлений. Знане є, що контрреволюціонер Булак-Балахович мав бути виділений з Польщі на основі протоколу, підписаного представниками СРСР. і Польщі. Всетаки Балаховичеві признано польське горожанство, би навіть кілька разів приймав його міродатний представник польських властей. Уряд СРСР. не згоджується з ухиленням відповідальности польським урядом за вбивство тому, що пок. Войков відкинув пропоновану йому особисту охорону, бо на території Польщі є особи й організації, яких метою є активна боротьба проти СРСР. і його представників. Охорона тих представників є недостаточним і недоцільним зарядженням. Відповідні польські власти повинні були ударемнити діяльність згаданих осіб і організацій і взяти їх під постійну обсервацію. Польський уряд давно знав, що ті організації плянували атентат на представника СРСР. у Варшаві. Сам польський уряд устами дир. політ. департаменту у Варшаві Лукасевича повідомив про те більшовицького посла 20. XI. 1924, себто на другий день після приїзду пос. Войкова до Варшави. Вже тоді уряд СРСР. відповів польському урядові, що справжня забезпека представника СРСР. і загарантування можливости праці більшовицького посла у Варшаві були би можливі лише тоді, колиб польський уряд заборонив побут на території Польщі організаціям і особам, яких діяльність звернена проти СРСР. і його представників. Польський уряд не поробив відповідних заряджень, тому прийшло до вбивства Войкова. Уряд СРСР. сподіється, що польський уряд не буде зволікати з виконанням домагань СРСР та розгляне конечні засоби для розсліджения справи і виявлення всіх винуватців і викриття всіх злочинних ниток та скоро і строго покарає всіх винуватих а передовсім безпосереднього фактичного вбийника; що польський уряд допустить тимчасового шарже д' афер СРСР. у Варшаві Улянова або іншого представника більшовицького уряду до участи в слідстві і процесі; та що польський уряд нарешті візьметься до ліквідації в Польщі діяльности терористичних і бандитських організацій і осіб, звернеої проти СРСР. і його представників і видалить із кордонів Польщі особи, що ведуть таку діяльність та жде негайного повідомлення в тій справі.

Відповідь Польщі на другу більшовицьку ноту.

Варшава, 13. червня 1927.

Досі ще не устійнено, коли польський уряд відповість на другу більшовицьку ноту. Відповідь буде коротка і покличеться на своє становище, означене вже в першій ноті.

Похорони Войкова у Москві.

Москва, 12. червня 1927.

Вчора пів до пятої приїхав до Москви поїзд із тілом пос. Войкова. На двірці ждали представники уряду і місцевих комітетів компартії та богато народу. Тіло винесли члени уряду на гарматню ляфету, на якій привезено його на Червоний Майдан біля Кремлю. В 7. год. вечером відбулися похорони.

Головну промову виголосив в імени центрального комітету комуністичної партії Бухарін, який зазначив, що зачалася нова, дуже важна доба в історії більшовизму, в якій міжнародня буржуазія під проводом Англії почала партизантську боротьбу з СРСР. Боротьбу цю слід вважати передвступним боєм властивої війни. СРСР. мусить бути приготований до тої війни. Головний клич і мета СРСР. мусять бути і дальше виписані на прапорах: „Світова революція!" Після Бухаріна промовляв в імени американських комуністів Бел, який свою промову закінчив окликом „Смерть буржуазії!"

Після промов похоронено тіло Войкова в мурі, що окружає Кремль, де похоронено вже більше більшовицьких провідників.

Коверда стане перед наглим судом.

Варшава, 13. червня 1927.

Прокуратор апеляційного суду у Варшаві Рудницький підписав внесення про поставлення вбийника пос. Войкова, Коверди перед наглий суд. Окружний суд визначив уже склад наглого суду. Предсідником наглого суду буде суддя Гумінський. Суддя Гумінський повідомив уже Коверду, що стане перед наглим судом. Обвинувачуватиме прокуратор Рудницький, який свого часу обвинувачував убийника през. Нарутовича. Вступ за білєтами дозволений буде лише особам покликаним. Боронитимуть Коверду варшавські адвокати Пасхальський і Етінгер. Розправа проти Коверди зачнеться в середу 15-го червня в 10. год. рано.

20. червня засідання сойму.

Варшава, 13. червня 1927.

Президент ради міністрів марш. Пілсудський підписав проєкт декрету президента Польщі про скликання надзв. сесії сойму і сенату на 20. червня.

Свято померших.

Традиційне вже свято померших у Зелені свята у Львові випало дуже величаво. В неділю пів до 4-ої рушив похід із процесіями з усіх львівських церков на Янівське кладовище. В поході взяли участь: дівочий і хлопячий пласт в одностроях із своїми прапорами, українські школи, українські інваліди, представниці українського жіноцтва й представники українських товариств і організацій. Крім цего за процесіями своїх церков ішли маси вірних. Діти, молодь і представництва українських товариств і організацій несли вінці та китиці цвітів на дорогі могилки. Співав хор питомців української семінарії та інші хори. Над могилками українських вояків виголосив палке слово о. прал. Куницький. По відправі поминання над стрілецькими могилками відбулася відправа над могилою Ольги Басарабової та над могилою невідомого стрільця. Коло кожної з цих могил співав хор похоронних пісень. — На другий день у понеділок відбувся такий самий похід на Личаківське кладовище. Там теж відправлено поминання над стрілецькими могилами, а потім над могилами заслужених українців, що там спочивають (Барвінські Володимир і Олександер, Шашкевич Маркіян, Іван Франко, Адам Коцко та інші). Промовляв о. Костельник. Співав хор питомців, Купчинського і „Бандуриста". Як на Янівськім так і на Личаківськім кладовищі на прохання родини правили священики поминання над їх рідними, що там спочивають, до пізного вечера.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ПОДЯКА.

Отсим висловлюємо прилюдно найщирішу подяку Високоповажаному Вп. П-рові

Миронові Лисякові

лікареві

в Городку Ягайлонськім

за поставлення доцільної діягнози нашим тяжко недужим дітям, та за вміле цілковите їх вилічення. 2363

Бурґталь в травні.

Родина Меліан

Вічевий рух.

Львівщина.

Дня 5. червня відбулося заходом Пов. Нар. Комітету віче Національного Обєднання в Руданцях на парохіяльнім обійстю. Явилося понад 500 осіб обох полів з трьох громад: Руданець, Кукизова і Ценерова. Віче відкрив місцевий парох о. М. Демчук. До президії зборів покликано о. М. Демчука з Руданець, Івана Дубового і Івана Мироновича з Кукизова і Андрія Ружого з Ценерова. Реферат про політичне положення нашого народу виголосив голова Пов. Нар. Комітету Іван Ліщинський зі Львова. На віче явився відпоручник сельробу младенець Ковалишин, син дяка із Запитова. З кількома запитими парубчаками намагався він розбити віче. Та це йому не вдалося і наші селяне скоро прибоpкали розгуканих сельробівських крикунів.

Дня 2. червня ц. р. відбулося в Кожичах скликане старанням місцевих діячів віче Українського Національно-Демократичного Обєднання. Просторе подвіря Петра Колодія виповнили громадяни і громадянки з Кожич і сусідніх сіл городецького повіту: Домажира, Зелева і Жорниск, а також Рокітна — львівського повіту. Віче отворив місцевий господар Іван Кусяк. До президії зборів покликано господарів: Михайла Карпінця — з Рісни Руської, Романа Мокряка — з Домажира, Михайла Климкова і Петра Пилипського — обох з Кожич. Реферат про політичне положення українського народу і про вибори до громадських рад виголосив голова Пов. Нар. Комітету Іван Ліщинський зі Львова.

Долинщина.

Заходом виборчого комітету у Велдіжи відбулося велике віче дня 2. VI. 1927, в якому взяла участь многотисячна маса селян Велдіжа, Пашкова, Вигоди, Гериина, Новошина, Пшеничника. Віче відкрив голова місцевого вибор. комітету селянин Микола Балазюк, покликуючи до президії о. Погорецького місцевого пароха, селянина Шутку та інж. Погорецького. Реферат про самоврядування і про виборчу ординацію до громад виголосив делєгат Долини д-р Володимир Івашкевич. По рефераті відбулася дискусія.

НОВИНКИ.

— Репресії в звязку з убивством Войкова у СРСР. Рижські часописи подають, що в цілому СРСР. видається надзвичайно масові присуди смерти на „контрреволюціонерів". В Орлі засуджено на смерть 5 осіб, а на тяжку вязницю 11 осіб. В Азербайджані засуджено на смерть соц. революціонера Федора Шипка. У Лубнях (Полтавщина) засуджено на смерть членів КПБУ., яких обвинувачено, що як члени партії вели протирадянську діяльність.

— Михайло Голинський вернув по надзвичайно вдатних виступах у великій міській опері в Берліні, про які ми своєчасно писали, до Львова, де на основі давного контракту має виступити ще пять разів на сцені львівської опери. В Берліні, як відомо, зараже по першій пробі (а не по першому виступі, як ми писали) заангажували нашого співака на дуже вигідних умовинах до великої міської берлінської опери на цілий оперовий сезон 1927/28 р. на першого тенора для пята опер, які співатиме по німецьки (Аїда, Кармен, Тоска, Масковий баль і Тангайзер). Таким чином наша суспільність матиме змогу почути ще М. Голинського у Львові 5 разів. Перший виступ у Львові дня 15 червня ц. р. в опері Кармен.

— Польсько-католицька праведність. Голосною була у Львові справа кс. Коєча, кармелітського монаха, який ізза жінки підступно вбив капелана польс. військ. кс. Ідеца. Убийника зроблено ненормальним чоловіком і віддано його до кульпарківського заведення для умово хорих. Недавно, вийшовши з Кульпаркова, непомітно кинувся він від станиці...

ський поїзд. З того приводу широко розписалася польська преса, особливо бульварна. Але поза Львовом ця справа набрала зовсім іншої закраски. Краківський „Глос Народу", орган митр. Сапєги під написом: „Вбийник — самовбийником" пише таке: „Греко-католицький кс. Копач, який перед двома роками був засуджений за вбивство греко-католицького ксьондза Ідеца в одному з львівських монастирів, поповнив самогубство". Ось вам зразок польсько-католицької правдомовности. Ні, панове, ані кс. Копач ані кс. Ідец, не були греко-католицькими священиками, тільки римо-католицькими. А коли ви стидаєтеся признатися до своїх ксьондзів, то щонайменше не кидайте огидного клейма на греко-католицьке духовенство.

— **Бомбовий замах у Ленінграді.** Бюро Вольфа повідомляє з Ленінграду, що дня 8. червня пізним вечером вкинено бомбу до льокалю секції ленінградського дискусійного клюбу комуністичної партії. У льокалі були саме тоді збори членів клюбу. Безпосередньо після того першого замаху кинено вдруге бомбу. Це бомба вже вибухла і заподіяла в будинку страшні спустошення. Ранених було 26 учасників клюбу. Оба атентатчики втекли, відстрілюючись.

— **Зїзд командантів червоної армії.** На неділю, 12. червня скликано до Москви зїзд усіх командантів корпусів. Зїзд радитиме над технічними засобами оборони, а передовсім над евентуальною мобілізацією червоної армії. Провідником зїзду є комісар військових справ Ворошилов.

— **Більшовики бороняться перед саботажами.** Більшовицький уряд видав до населення СРСР. відозву із заповідю енергічних заряджень у справі охорони життя і майна більшовицьких горожан перед діяльністю закордонних шпіонів на території СРСР.

— **Військові вправи учителів.** На основі розпорядку мін-ства військових справ Б. О. Орг. з дня 15. березня ц. р. ч. 150 некваліфіковані вчителі прилюдних народних шкіл, покликані на вправи резерви в 1927 році, можуть одержати відложення військових вправ, коли вони є слухачами вакаційних курсів. Пільги ці торкаються теж предегентів курсів, зате не торкаються рядовиків, які відбувають правильну військову службу. Згадані пільги призначатиметься індивідуально на основі подань, внесених за посередництвом шк. інспекторів до ПКУ., наскільки йде про вчителів, рядовиків резерви або старшини властивої „евіденційної" формації (полку), наскільки йде про офіцерів резерви. Предегенти вакаційних курсів вносять подання про відложення вправ за посередництвом кураторії.

— **Ревізії у львівських пекарнях.** У пекарнях IV. дільниці м. Львова переведено ревізії. За нечистоту у пекарнях покарано: Авр. Цайгера, Ґазова 16, Иос. Шпальтера, Смоча 18, (де пекарські робітники спали на скринях, у яких було розчинене тісто), Ляйба Вайтгорна вул. Інвалідів 165, Ел Лєбвола, Сонішна 25, Шепса Бляйштайна, Смоча 24. При вул. Алембеків викрито тайну пекарню Матеса Бавеля. Вона містилася в одній кімнатці з кухонкою, де біля великої скількости тіста і печива спало 8 людей. Цю пекарню замкнено за страшне нехлюйство.

— **Виселювання поміщиків.** На основі даних Народнього Комісаріяту Земельних справ УСРР видно, що по день 15. травня ц. р. виселено на Україні та в молдавській автономній республиці 708 бувших поміщиків з давних їхніх осель, в яких вони обробляли самі трудову норму землі. Всі вони мали перед війною у свому посіданні 262.000 десятин землі.

— **Підземні льохи Києва.** Перед головним собором Печерської Лаври провалилася земля. В провалі відкрито підземний льох, що належить до найстарших віків. Можна про те судити з численних закідок у ньому.

— **Присуд за двобій.** Студент Иосиф Кутін посперечався на балю в Бродах із поручником уланів Ад. Хендинським. Суперечка скінчилася двобоєм на шаблі у Львові. Оба противники були легко ранені. Про двобій довідалися власти. Пор. Хендинського і секундантів офіцерів Якобяка й Урбановича обвинувачено у злочині двобою. Львівський військовий суд увільнив обвинувачених, але найвищий військовий суд засудив Хендинського на місяць арешту, а обох секундантів по 14 днів. Перед львівським карним судом відповідав дня 8. червня також студ. Кутін. Трибунал засудив його за злочин двобою на чотири місяці вязниці зі завішенням виконання кари.

— **Самовбивство.** З балькону третього поверху при вул. Красіцьких кинулася 36-літня Марія Менсович. Вона згинула на місці. Причиною розпучливого кроку безробіття.

— **Ненжесера вже не шукають.** Провінціональні власти Квебеку постановили здержати пошукування загинувших французьких летунів Ненжесера і Колі. Два гідроплани тої провінції не натрапили на ніякий слід по згаданих летунах.

— **Клюб мовчаливих жінок.** У місті Менчестер повстав оригінальний клюб завданням якого навчити своїх членів — виключно жінок — мовчати. Члени клюбу обовязані приходити туди щодня бодай на пів години, при чім не сміють за весь той час промовити в клюбі ні слова. За кожне вимовлене слово накладають кару, яка побільшується при повторенні. Такою методою тренування язиків клюб прямує до того, щоби виробити в жінках силу волі та уміння опановувати себе, коли треба мовчати.

— **„Свято Ліндберга".** День прияття Ліндберга президентом Злучених Держав півн. Америки Кулідджом проголошений в цілій державі „днем Ліндберга". В святі прияття Ліндберга президентом взяло участь понад 100.000 учасників. Президент вручив йому почесний летунський хрест. Напроти корабля, яким приїхав Ліндберг, вилетіла 50 миль на море одна летунська ескадра. При церемонії вручування відзнаки Ліндберґові була почесна сторожа зі самих відзначених за особливі заслуги летунів. У святі взяла участь і мати Ліндберга.

— **Втрати Америки наслідком закордонних позичок.** Американське мін-ство скарбу видало книгу на 700 сторін, присвячену справі воєнних довгів европейських держав. Із книги тої виходить, що Америка наслідком признаних позичок потерпіла шкоди більше як на 12 міліярдів долярів.

— **Дирекція Т-ва „Карпатія"** пригадує усім нашим Інституціям, Товариствам, Кооперативам і загалові нашого Громадянства, що речинець субскрипції уділових листів небавом кінчиться і тому являється нашим національним обовязком взяти масову участь в субскрипції і не допустити до відібрання концесії одинокому українському Тов. обезпечень на життя і ренти. Субскрипцію переводить Кооперативний Банк „Дністер", який на зложені суми видаватиме уділові листи, що після постанов статуту будуть відповідно опроцентовані, в свойому часі вильосовані та з надвишок Т-ва сплачені. Вартість одного уділового листа виносить 100 зол. Гроші складати в „Дністрі" Львів, Руська 20 з зазначенням „на субскрипцію уділів „Карпатії". 2319 5—7

Дописи.

З Рави Руської. (*Шевченківське свято*). Заходом товариств Філія Просвіти і Сокіл в Раві руській відбувся дня 29. травня 1927 року величавий концерт у честь Тараса Шевченка. Участь у концерті взяла не тільки українська інтелігенція і міщанство з Рави Руської, але також і селянські хори з Потелича під проводом дириґента п. Володимира Мастикара і з Камінки-Старе Село під проводом дириґента п. Мик. Мастикара. Сама поява селянських хорів на естраді та їх широ-сердечне виконання поодиноких точок зробили миле враження на слухачів. Так само велике і миле враження на присутних зробила деклямація поеми „Кавказ" селянина п. Кобрина з Камінки-Старе Село і поеми „До живих і мертвих" селянина п. Степана Лелика з Потелич. Поміж хорами і деклямаціями селян виступила зі своїми продукціями інтелігенція. Тут згадати належить артистично виконане фортепянове сольо п. Марусі Утрисківної, учительки гри на фортепяні з Жовкви, та милий через гарне добрання голосів і добре виконаний терцет „Української Баркаролі" в супроводі фортепяну пань Білинської, Дублянцевої і Божиківної. Те саме сказати можна про дует „Де ти бродиш, моя доле" панів Володимира Божика і Якова Ковалева. Святочну промову виголосив голова Філії „Просвіти" п. Василь Терпелюк.

М. Белз. [*Концерт Т. Шевченка в Белзі*]. Філія Т-ва „Просвіта" в Белзі влаштовувала дня 29. V. 1927 концерт у честь Т. Шевченка. Програма свята була дуже гарна та ріжноманітна, а сам концерт випав так нефортунно як ще ніколи в Белзі. Саля Нар. Дому, яка є досить мала, була майже пуста. Міщанство м. Белза виявило тут меншу національну свідомість від нашого селянина і не взяло участи в святі. Для них, видно не цікаво хто і чим був Т. Шевченко для українського народу, вони не знають і не цікаві про те знати. Немовби на сміх на концерт явилося лише декілька селян. А й їх могло бути більше. Не видно було ні заступників читалень ні Соколів та Лугів. Священство округа не тільки що не пропагувало свята, але і само не взяло в ньому участи з виїмком о. декана. —

Присутній.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Роберт Луіс Стівенсон: „ДИВНИЙ ВИНАХІД Д-РА ЕКІЛЛА" — повість. Переклад з англійського. Бібліотека „Нового Часу" ч. 17. Львів, 1927, ст. 128, формату 16°. Окладинка ілюстрована артистом Лісовським.

Гю де Мопасан: „СЕРЦЕ ЛЮДИНИ" — оповідання. З французького переклав В. Софронів. Бібліотека „Нового Часу" ч. 16. Львів, 1927, ст. 96, форм. 16°. Окладинка ілюстрована Р. Лісовським.

Alexander Chouiguine: „L' Ukraine et le Cauchemar Rouge", les massacres en Ukraine. Editions Jules Tallandier, 74, rue Dareau, Paris, ст. 224, формату 16°.

„СИМОН ПЕТЛЮРА", альбом фотографій, попереджений коротким біографічним нарисом. Видання міжорганізаційного комітету по увіковіченню памяти С. Петлюри. З друкарні В-ва „Чорномор". Каліш, 1927.

Анатоль Котович: „ПРО РЕЛІҐІЮ ТА ЇЇ НЕОБХІДНІСТЬ". Варшава, 1927. Друкарня синодальна, Зигмунтівська 13. (Відбитка з журналу „Духовний Сівач"), ст. 16, формату 8°.

І. М. Пігуляк: УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В РУМУНСЬКІМ ЯРМІ І БУКОВИНЦІ В КАНАДІ. Вінніпеґ. Канада, 1927, ст. 32, форм. 8°.

„12 УКРАЇНЦІВ ПЕРЕД ЛЬВІВСЬКИМ СУДОМ" (Процес Паславського і тов.) Бібліотека „Нового Часу". Львів, 1926, ст. 158, форм. 8°. В книжці поміщені фотографії обвинувачених і оборонців.

Д-р Іан Німчук: „КУЛЬТ ПОЛЯГЛИХ ГЕРОЇВ", реферат на установчих зборах „Т-ва охорони воєнних могил" у Львові. Накладом т-ва охорони воєнних могил". Львів, 1927. Книжка гарно ілюстрована, ст. 32, форм. 8°.

„POLITICAL PRISONERS IN POLAND", an exposure of the persecution of political, racial and religions minorities today in Poland, from documentary sources. The International Committee for Political Prisoners. Room 410, 2 West 13 th St. New York City, ст. 72, форм. 8°.

ЖУРНАЛИ:

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР", орґан Краєвого Товариства Господарського „Сільський Господар" ч. 11, з дня 1. червня 1927. Зміст: 1. Значіння громадських рад для піднесення рільної культури; 2. Праця аґронома для села; 3. Проби-досвіди першою умовою поплатности господарки. Поплатність гноїння помічними гноями під озиму пшеницю та конюшину: 4. Дешевий гній на Поліссю: 5. Машина в сільськім господарстві; 6. Закони годівлі домашніх звірят: 7. Коли годівля безрог буде найбільше поплачуватися; 8. Весняна зелена паша; 9. Господарські орґанізації Великої України; 10. Добрі ради; По чім пізнати недужу птицю; Як поборювати холеру у птиці; Коли поїти коні; Як використати лушпинки яєць; Від чого огірки дістають гіркавий присмак; Як можна після хмар пізнавати погоду; 11. Господарський порадник: Збір ріпаку; Охорона овочевих дерев; Худобячий ґедз і його нищення; Кліщі і кровава моч у худоби; Нарости на городині; Закупно трієра і сівалки; Шкоди від домашньої птиці; Платня за відстановлення; Податок від пасіки; Мучні хроби; Криття даху бляхою; 12. Вісти з „Сільського Господаря"; 13. Всячина. — Редакція і адміністрація міститься: Львів, Зіморовича 20.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ", двотижневик для українського жіноцтва. Коломия 1. червня 1927 р. Зміст: У. Кравченко: (вірш) Несися думонько. Галя Мазуренко: Спустіли ліси (вірш). Марійка Підгірянка: Дуб (вірш). Ів. Блажкевичева: Роля жінки в суспільстві. О. Кисілевська: Слово до жіноцтва. Вказівки Гол. Виділу Союза Українок у Львов. в справі виборів до громад. Ще кілька слів до жіноцтва. З передвиборчого руху: Жіночий рух. Допис з Яворова. Збори в виб. справах в Сокалі. С. Русова: Діяльність норвеських жінок. Текаґайонуейк: Морська змія. Ам.-канадійський відділ. Д-р В. Сіменович. Визвольна боротьба в Китаю. Д-р В. Сіменович. Арґентина та українці, з листів до редакції. Е. Стахова: Про ведення дому. Фахово-доповнююча дівоча школа у Львові. Часть господарська. Що варити. Ріжне. Приєднали передплатниць. Пресовий фонд. Веселий кутик. Нові книжки і журнали. Оголошення.

„НИВА", часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXII. За травень 1927. Ч. 5. Зміст: Протои псевдос; о. д-р Г. Костельник: Надзмисловий світ; о. Осип Лещук: Перший нікейський собор; о. д-р Г. Костельник: Доля унії; о. І. Р-вич: „Загадка України і Галичини"; Нові книжки; Всячина; Проповіди.

„ЛІКАРСЬКИЙ ВІСТНИК", орган лікарської комісії Наук. Тов-а ім. Шевченка і Українського Лікарського Т-ва у Львові. Рік V. Ч. 1—2, Львів, 1. червня 1927. Виходить раз на три місяці. Зміст: д-р П. С. Шидловський: Варіяції величини і положення лукви; д-р Андрій Бурачинський: Припадки при лікуванні *neosalvarsan-ом*; д-р Е. Лукасевич: Термінольоґічні проблєми. — Рецензії; II. Зїзд природників і лікарів у Львові; Посмертні спомини.

„ТАБОР", воєнно-літературний журнал ч. 3. Травень 1927. Зміст: Перші роковини; В. Сальський; Головний Отаман С. Петлюра і Армія УНР; М. Середа: Петлюра і Ґарібальді; С. Вінницький: Спомини про приїзд головного отамана; В. Кущ: Десята річниця; В. Кущ: За визволення; О. Любенко: Терновим шляхом; П. Шандрук: Паніка на війні; С. Дельвіг: Нариси; Хроніка; Бібліографія.

ОПОВІСТКИ.

Дирекція дівочої ґімназії „Рідної Школи" в Станиславові, вул. Липова 80 (з правами державних шкіл, тип гуманістичний) подає до відома, що вступні іспити до І. кляси відбудуться 28. червня 1927, а вступні іспити до кляс II—VIII. в днях 24. і 25. червня, евент. також 29. червня 1927. Початок іспитів год. 8. рано. Зголошення до VIII. кл. треба прислати негайно, тому, що допущення залежить від шкільних властий. — *Н. Даниш.* 2270 3-4

Вписи до одинокої Української Торговельної Школи у Львові, вул. Корнякта ч. 1. приймаються від дня 28. червня до 3. липня 1927. В школі ведеться трилітна торговельна і кооперативна наука, та ріжні курси для хлопців і дівчат з ріжним образуванням, від покінченої народньої до матури середньої школи. При вписі треба предложити метрику і послідне шкільне свідоцтво, а до письменних запитів долучити марку. — *Управа.* 3—4

Приватна ґімназія Р. Ш. в Городенці з правами державних шкіл вже з на 1927/28 рік подає до відома: Вступні іспити до І. кл. відбудуться в понеділок 22. червня о годині 9. перед полуднем. Вступні іспити до II.—VI. кл. відбудуться 27. і 29. червня. Управа приймає зголошення до 26. червня. Вписи до кл. I.—VI. тріватимуть до 2. липня включно. — *М. Бараник* управитель. 2301 1—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

17 ЗОЛ. коштує ланцушок 14 карат. золота з Матір Божою у Манделя, Коперника 14. 1773 8—?

НА ГОРЯЧ! Викладані ковніри *a la* Сливацький для старших і молоді з англ. полотна білі й кремові, практична річ, по зол. 3·60 продає: Жіноча спілка промисл. „ТРУД", Львів, Ринок 39. 2302 3-3

НА ПРОДАЖ 5 моргів поля при гостинці побіч більшого підгірського міста під „Поле" до Адм. „Діла". 2352 2-2

РУТИНОВАНИЙ концпіпієнт глядає посади. Адреса з чемности: Адвокат д-р Іван Кульчицький, Збараж. 2342 2-2

ШЕНКЛІВНА Пекарська 44, Кваліфікаційний курс, евентуально також матуральний від 12. липня. Трийцятий рік іствування. Около 1.500 апробованих. 2305 4-15

ЗА 80 сот. виконує всілякі золотничі направки робітня С. А. Ропшіц, Львів вул. Сикстуська 16. 2173 10-10

ДОБРУ УЧИТЕЛЬКУ для дітей на час вакацій або і на цілий рік, може поручити Управа Захисту для сиріт у Львові, вул. Потоцького ч. 95. 2356 2—10

БЮРО ПРАВНОЇ ПОРАДИ в військових і поборових справах, інформації, вношення подань, заступництво сторін. Львів, вул. Пекарська 47/II. 2121 15-24

ГОДИННИКИ прецезійні направляє дешево продає **Юліян Домбровський-Лев Розважевський** Львів, Готель Жоржа, Академічна 2. Біжутерія, також срібло власного виробу. — Догідні услівя. 2025 20-?

КАНДИДАТКА учительської семінарії прийме лекцію на час вакацій на провінції. Писати о. Іван Рудович, Львів, Тетатинська 3. 2359

МАРІЯ ГРУБА, недужа зарібниця, жінка Олекси Грубого тяжко недужого, мати малолітних 2 дітей, не маючи можности через час своєї недуги ніяк заробити, просить милосердне громадянство о ласкаву допомогу, щоби бідні діти не погинули з голоду. Львів, Баторія 8.

ВДОВА по священику, солідна, працьовита, пошукує місця при господарстві, може вести курс шиття. Зголошення приймає уряд парохіяльний в Східниці. 2354

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок ч. 10.